Haja-asutuksen jätevesineuvonta ja valvonta Länsi-Uudellamaalla

Virve Ståhl

Hajavesihuoltojaoston seminaari

9.12.2019

Sisältö

- Yhdistyksen ja hankkeen esittely
- Neuvonta
- Kartoitustulokset
- Kartoitustieto ja jako kuntiin
- Valvonta

LUVY – Länsi-uudenmaan vesi ja ympäristö ry

- Vesienhoitoa vuodesta 1975
  - aatteellista toimintaa ja sitä tukevaa liiketoimintaa
- Jäsenet vesien käyttäjiä
  - kunnat, teollisuus, yritykset, yhdistykset
- Visio ja tavoitteet
  - vesiensuojelun, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyden edistäminen
- Toiminta
  - tutkimus, asiantuntijapalvelut, hankkeet, laboratoriopalvelut (LUVYLab Oy Ab)

Länsi-Uudenmaan
hajajätevesihanke

LINKKI-hanke

Puolueetonta ja laadukasta jätevesineuvontaa
Länsi-Uudenmaan haja-asutusalueilla

- Yli 8 100 kartoitus- ja neuvontakäyntiä vuodesta 2009
- Tiedotus ja verkkosivut
- Asiantunteva palvelu molemmilla kielillä!
- Rahoitus: kuntien vapaaehtoinen lisäjäsenmaksu ja Uudenmaan ELY-keskus/ympäristöministeriön neuvonta-avustus

www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten

Neuvonta

- Haasteelliset luonnonolosuhteet ja kuntakohtaiset vaatimukset → Pelkkä yleisneuvonta ei riittävää
- Monenlaista neuvontaa:
  - **Kartoitus- ja neuvontakäynnit**
  - Neuvontapisteet yleisötapahtumissa
  - Jätevesi-illat
  - Puhelin- ja sähköpostineuvonta

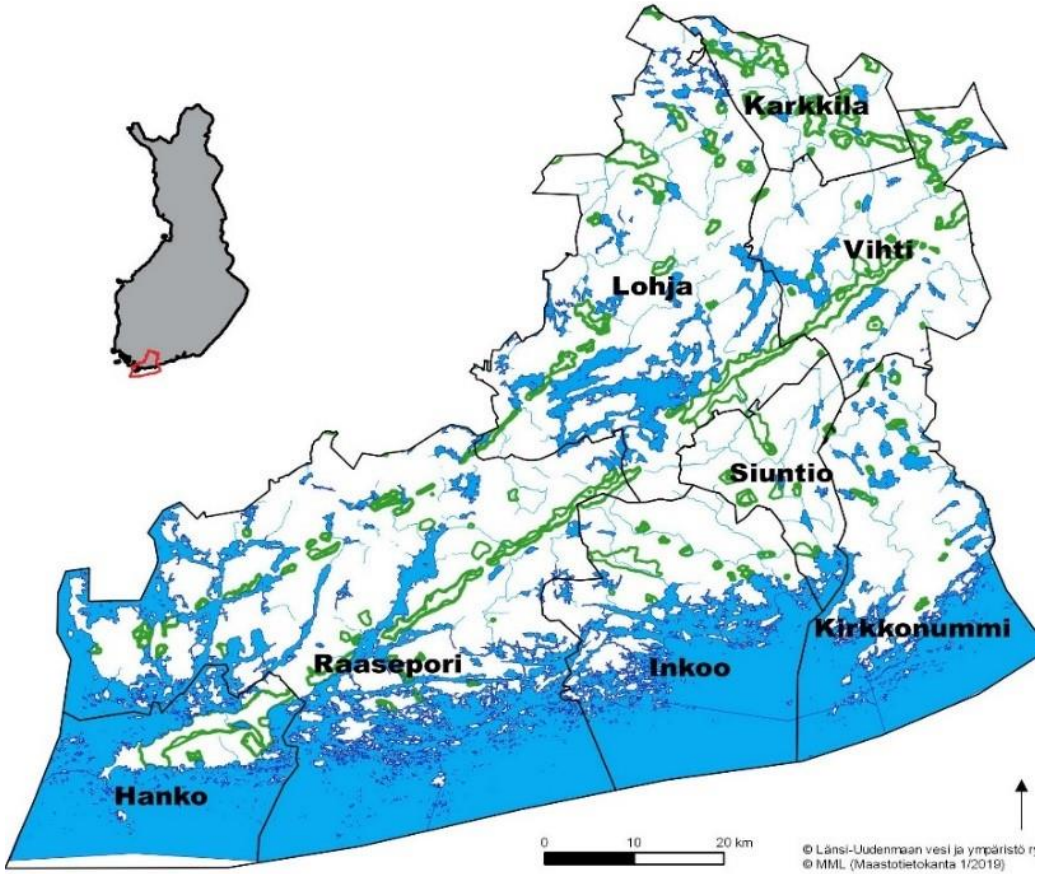

Kartoitustulokset

- Käyntejä tehty 195 neuvonta-alueella
- Kartoitettuja kiinteistöjä yli 8 100 ja kohteita 8 800

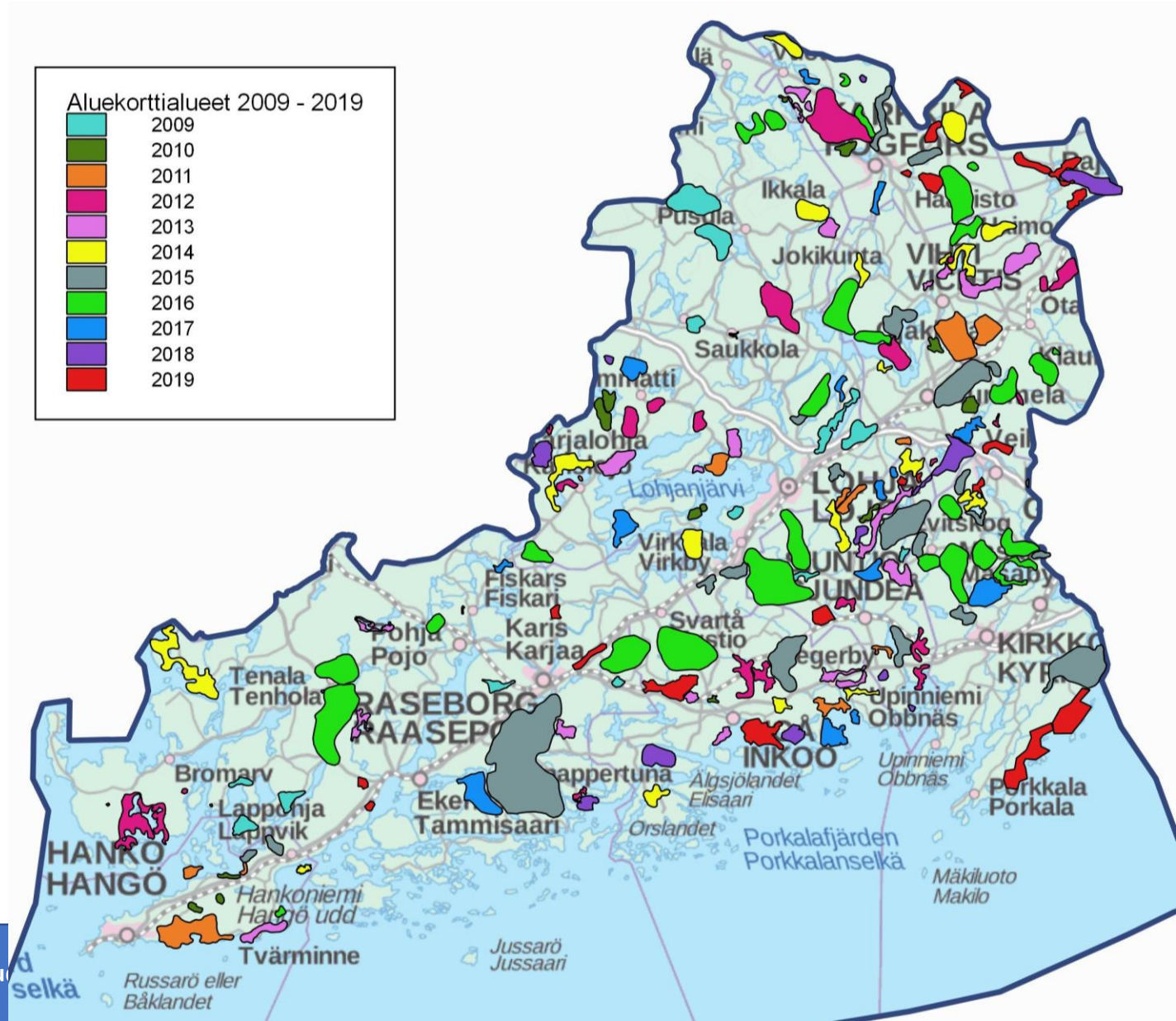

Kartoitustulokset

Vuosina 2009–2018 kartoitettujen jätevesijärjestelmien uudistamistarve Länsi-Uudenmaan haja-asutusalueilla

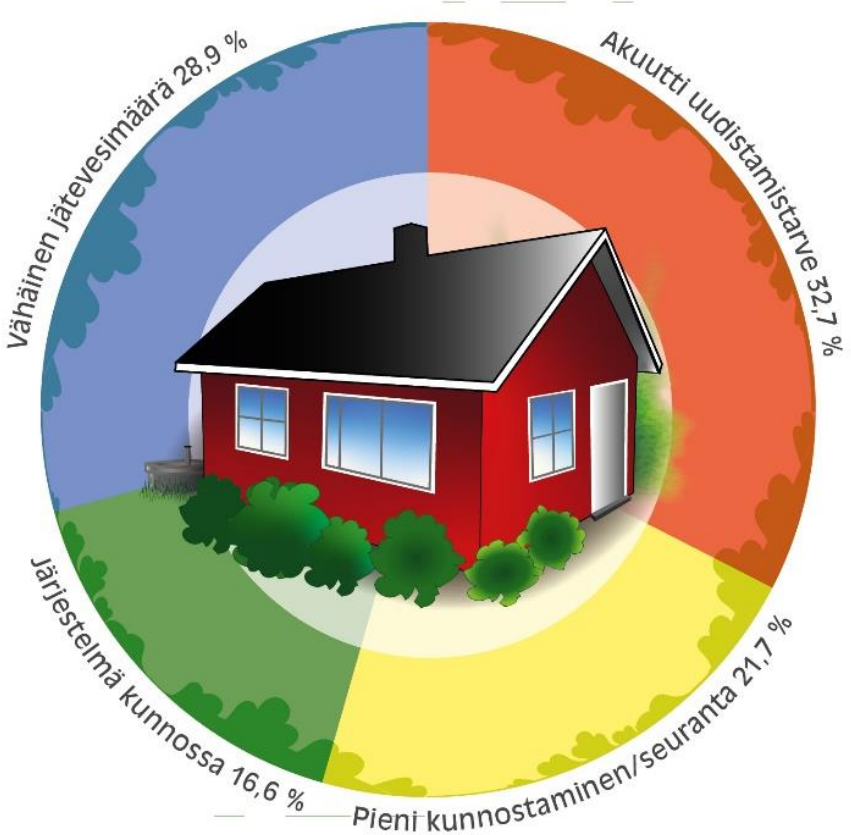

Yleisimpien jätevesijärjestelmien arvioitu uudistamistarve

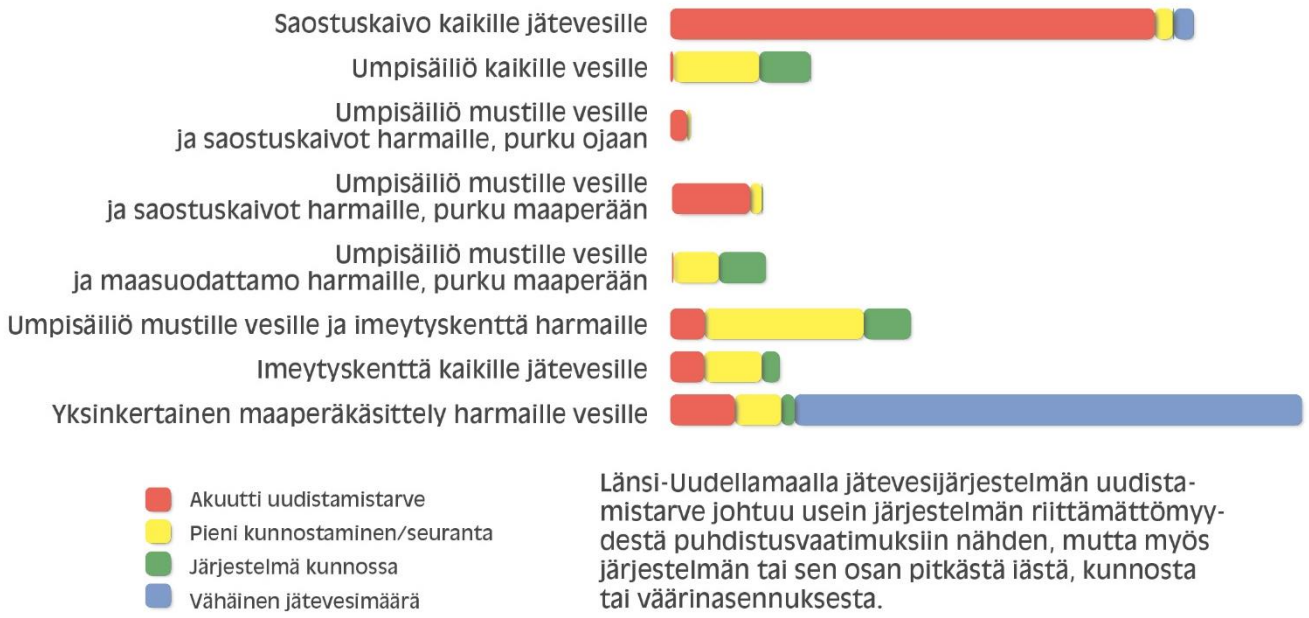

Länsi-Uudellamaalla jätevesijärjestelmän uudistamistarve johtuu usein järjestelmän riittämättömyydestä puhdistusvaatimuksiin nähden, mutta myös järjestelmän tai sen osan pitkästä iästä, kunnosta tai väärinasennuksesta.

Kartoitustieto ja jako kuntiin

- Haasteena vesihuollon tiedonhallinta
- Kartoitustulosten osalta tietokanta ja paikkatieto
- 2017 lähtien sähköinen tiedonkeruu tabletilla → paikannuksen kehitys
- Tietojen jako kuntiin rajapinnan kautta

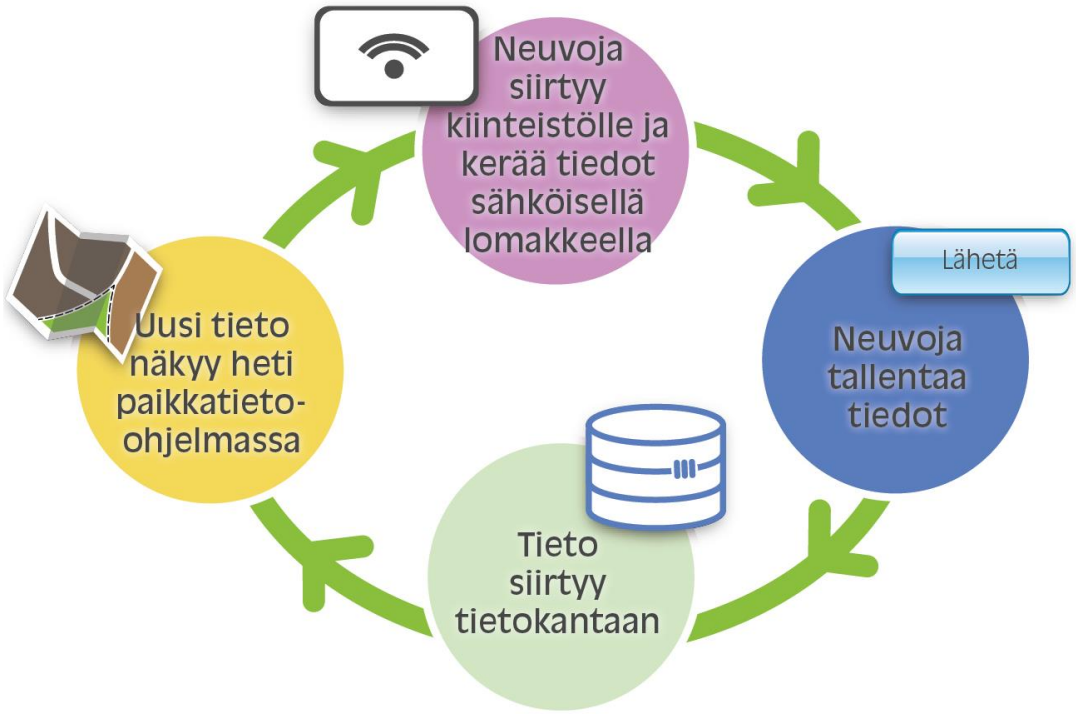

Valvonta Länsi-Uudellamaalla

- Uudistuksia pitäisi tehdä paljon: 30 % uudistamistarpeessa ja herkillä alueilla noin 5000 – 7000 kiinteistöä
- Mietitty vasta vähän
- Kunnissa tiukat resurssit
- Konkreettinen alku ollut poikkeamisten käsittely 31.10.19 jälkeen
- Muu valvonta perustunee haittailmoituksiin ja erikoistilanteisiin

Valvonnan resurssien tarve

- Resurssien kartoitus pienen alueen pilotoinnilla
  - Alueen valinta: pienehkö, herkkä alue, vanhahko asutus, kartoituksen tulokset
  - Toteutus:
    - Selvitetään alueen ja rakennusten nykytilanne, haettujen rakennus- ja toimenpidelupien tiedot sekä kiinteistön nykyiset omistajat ja asukkaat
    - Asukkaalle ilmoitus kirjeellä
    - Käynnillä tilanteen läpi käynti + muistio, kehotus tarpeen mukaan
    - Toteutuneiden käyntien perusteella yhteenveto alueen jätevesien käsittelyn nykytilanteesta

→ Saadaan selville todellinen resurssien tarve valvontaan

Kaisa Autio-Nousiaisen opinnäytetyö, 2014

- Tarkasteltiin monitavoitearvioinnin soveltamista jätevesijärjestelmien valvontaan Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella
- Vuonna 2014 siirtymäaika koski kaikkia kiinteistöjä. Lähtökohdaksi kuitenkin herkkien alueiden valvonta
- Monitavoitearvioinnilla priorisointijärjestys sen suhteen millä alueella jätevesijärjestelmistä voi aiheutua eniten ympäristön pilaantumisen vaaraa ja terveyshaittaa.
- Valvonnan konkreettinen toteuttaminen rajattiin opinnäytetyön ulkopuolelle, mutta malli valvonnan toteuttamisen sekä arvioi valvonnan resurssien tarpeesta.
- **Opinnäytetyön arvioiden mukaan esimerkiksi 50 kiinteistön valvontakierros kaikkine mahdollisine vaiheineen voi viedä 2 – 0,8 henkilötyövuotta.**

Yhteistyön kautta sujuvampaa valvontaa

- Yhteistyö kuntien rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen kanssa
- Vesihuollon toiminta-alueet
- Asukkaiden motivointi myös herkkien alueiden ulkopuolella

Kiitos!